

Когато телеграфът заработи и Бен Парсън видя НАОМИ ХАМПТЪН. БЛОУИНГ РОК. СЕВЕРНА КАРОЛИНА. ВОЕННИЯТ МИНИСТЪР ИЗКАЗВА ДЪЛБОКИ..., той се обърна, докато машината продължаваше да трака. Беше разнасял твърде много такива телеграми по време на Втората световна война и когато семействата видеха да се задава пикапът му, отместваха погледи, за да не привлекат вниманието на смъртта. Някои дори пресичаха на отсрещния тротоар, за да избегнат среща с него. Достави шест такива телеграми през Втората световна и пет от тях съобщаваха за нечия смърт. Хората с право се страхуваха от него. След края на войната отново можеше да го гледат в очите. Сега обаче воюваха в Корея. Вече три местни момчета бяха заминали: Райън Калхун, Джеймс Стори и Джейкъб Хамптън. Щяха да отидат и още, вероятно дори Ерик, собственият му син, който ставаше годен за военна служба след година. Излезе цялата лента и телеграфът замлъкна.

Даниъл Хамптън имаше право. Момичето беше безсрамно. Парсън я беше видял с очите си – с надутия корем на публично място с мъж, който не беше съпругът ѝ. Двата бяха отишли на кино в „Йоналоси“, а след това в сладкарница „Холдърс“. Такова оскърбление на цялата общност пораждаше у Парсън съмнения дали слуховете кой всъщност е бащата на детето не са верни. Клюкарите в града се радваха на скандала, радваха му се и други хора, които намираха семейство Хамптън за надут и властни, но онова, което Даниъл беше казал на тротоара онзи следобед, не беше лъжа. Семейство Хамптън бяха помогнали на мнозина да оцелеят по време на Голямата депресия, включително на неговото семейство. Кора позволяваше на родителите му да пазаруват на вересия в магазина им, без да иска лихва, и нито веднъж не ги заплаши, че ще престане да им продава. Бяха направили същото за много други клиенти, включително за възрастни хора, които така и не им се изплатиха. Докато на други места уволняваха служители, Даниъл се постара всеки работник в дъскорезницата да е зает поне няколко часа седмично. „Трудните времена каляват хората до мозъка на костите“, казваше майката на Парсън, а каквито и недостатъци да имаха семейство Хамптън, те бяха работливи и почтени хора до мозъка на костите си.

Лентата лежеше навита като змия, която се готви да те ухапе. Две от децата на Кора и Даниъл вече бяха в гробището на Лоръл Форк. А сега и трето. Почтата затваряше след петнайсет минути, достатъчно извинение Парсън да не изпрати телеграмата в Тенеси днес, но щеше да извърши федерално престъпление, ако я покажеше първо на семейство Хамптън. Нямаше ли обаче да е още по-голямо престъпление онова момиче да узнае страшната вест преди родителите на Джейкъб?

Приключвай, заповяда си Парсън. Взе лентата, прочете я и въздъхна с облекчение. Тежкоранен, но жив. Препрочете телеграмата. Ако се отнасяше за неговия син, нямаше ли да е добра новина? Да, каза си той, със сигурност беше така за родители, които са преживели много по-лоши неща. Той залепи лентата върху бланка за телеграма, после изписа нужното на плика, включително адреса на Наоми Хамптън в Тенеси. Само че не запечата плика.

Заклучи телеграфа и отиде с колата до Лоръл Форк. Добри новини, мислеше си Парсън, но докато паркираше пред магазина, се поколеба. Възможно беше семейство Хамптън да погледнат различно на новината. В телеграмата пишеше „тежкоранен“.

Докато се качваше по стъпалата, Парсън не каза нищо на възрастните мъже на верандата, само им кимна мрачно. Свали си шапката и влезе. Кора беше на касата и

увиваше фишеци с монети. Той я изчака да приключи и се приближи. Тя видя телеграмата и раменете ѝ се сковаха.

– Не би трябвало да го правя – каза Парсън и посочи адреса в Тенеси, – но прецених, че трябва да научите.

– Знаех си, знаех си, знаех си – повтори Кора и всеки следващ път думите ѝ звучаха по-тихо и задавено.

Дясната ѝ ръка се протегна и стисна ръба на тезгяха. Парсън и друг път беше виждал това – как лицето, раменете, дори гласът... всичко у човека рухва.

– Кора – каза той. За пръв път се обръщаше към нея на малко име. Поколеба се, после продължи: – Джейкъб е жив. Прочети и ще видиш.

Тя обаче не повярва дори когато Парсън остави телеграмата на тезгяха.

– Не – промълви. Ръката ѝ трепереше. – Искам и Даниъл да е тук.

Парсън се обърна и се отдалечи, а тя вдигна подобната на камбанка слушалката към ухото си и набра номера. Каза няколко думи пред микрофона и върна слушалката върху вилката.

Даниъл пристигна, видя телеграмата и пребледня. Заобиколи тезгяха и застана до Кора. Никой от двамата не посегна да отвори плика.

– Ще бъда на верандата – каза Парсън и им кимна насърчително.

Когато излезе отвън, старците си бяха тръгнали, останал беше само Джоел Матни, ветеран от Първата световна война, който стоеше като страж до бензиновите колонки и пазеше никой да не влиза в магазина. Скоро целият град щеше да узнае, че Парсън е занесъл телеграма на семейство Хамптън, и ако няколко души – дори един – научеха какво е направил... *Трябваше да я занеса у тях по тъмно.* Ала вече беше твърде късно за това. Парсън погледна към отсрещната страна на улицата. Шпилът на църквата пронизваше небето. Кога ли щеше да пристигне нова телеграма? След дни, месеци, година? Може би за неговия син? Втората световна война беше приключила само преди шест години. Нима страната не беше воювала достатъчно? Не бяха ли загинали достатъчно младежи, преди да се втурнат главоломно към нова война?

Вратата на магазина най-сетне се отвори.

– Голямо добро ни направи, Бен – каза Кора и се върна при Даниъл зад тезгяха.

– Трябва да я препратя утре сутрин – каза Парсън.

– Разбираме – увери го Кора.

– Нека я задържим дотогава – каза Даниъл. – Ще позвъня тук-там, ще се опитам да събера още информация.

– Не мисля, че...

– Само до сутринта – категорично настоя Даниъл. – Утре рано-рано ще ти я донеса.

Парсън се поколеба.

– Добре – съгласи се накрая неохотно.

Докато се прибираще с колата към къщи, той се замисли за случката пред сладкарницата преди две седмици, за неуместната рокля на момичето и твърде силния ѝ грим. Нарочно се беше гримирала така, Парсън беше сигурен. Представи си облекчението на семейство Хамптън, когато тя бе заминала за Тенеси на следващия ден. И все пак, ако заплахата на тази нахалница беше вярна, Джейкъб можеше да се премести другаде и повече да не се върне при родителите си. А не беше ли това почти същото, както ако им го беше отнела смъртта? Може би отношенията на Джейкъб с родителите

му все пак щяха да се оправят. Постъпих правилно, убеждаваше се Парсън, но не можеше да се отърси от усещането, че си е навлякъл огромни неприятности.

8

Въпреки уверенията на Парсън пред Кора, когато Даниъл впери поглед в телеграмата, тънката хартия му изглеждаше по-плътна от тезгяха, от етажерките, от магазина дори. В този момент синът ми е жив, мислеше той. *Само че ако измъкна листа от плика, може да се окаже нещо друго.* Беше ирационална мисъл, но Кора също не докосваше телеграмата. След като погребяха дъщерите си, двамата пожелаха да имат друго дете. Мина година, преди да се консултират с д-р Игън. Вслушаха се в съвета му и следяха в календара най-подходящите за зачеване дни, дори използваша термометър. Какво унижение, след като дори най-бедният изполичар беше способен да напълни колибата си с половин дузина деца. Така минаха седем години и вече се бяха отказали, но не щещ ли, Кора забременя. Даниъл помнеше преждевременното раждане на Джейкъб и ужаса на жена си. Толкова рисковано начало. Не го пускаха на басейна от страх да не се разболе от детски паралич. Всяко кихане или покашляне ги изпращаше при д-р Игън. Предпазваха го от всичко, прекаляваха, но как да бъде иначе, след като на два пъти си се убедил колко крехък е детският живот. А ето че не бяха успели да го опазят... Даниъл помнеше вдигнатите ръце на жена си през декември и нейната клетва. *Няма да понеса това.*

В магазина Кора извади телеграмата и я остави така, че двамата да я прочетат едновременно.

ВОЕННИЯТ МИНИСТЪР ИЗКАЗВА ДЪЛБОКИ СЪБОЛЕЗНОВАНИЯ, ЧЕ СЪПРУГЪТ ВИ РЕДНИК ДЖЕЙКЪБ ХАМПТЪН Е ТЕЖКОРАНЕН В КОРЕЯ НА 18 МАРТ 1951 Г. В РЕЗУЛТАТ НА ИЗМРЪЗВАНЕ, РАНИ НА ШИЯТА, В ЛЯВОТО РАМО И В ГРЪДНИЯ КОШ, ПОЛУЧЕНИ ПО ВРЕМЕ НА СРАЖЕНИЕ. ПИСМАТА ЩЕ МУ БЪДАТ ПРЕПРАЩАНИ ПРИ ПОСОЧЕН ЧИН, ИМЕ И ВОЕНЕН НОМЕР ЧРЕЗ БОЛНИЧНИЯ УКАЗАТЕЛ НА ВОЕННА ПОЩА 503, САН ФРАНЦИСКО, КАЛИФОРНИЯ.

След като Парсън си тръгна, съпрузите заключиха магазина и се прибраха къщи. Даниъл се обади в наборната служба и сержант Рос, чийто син работеше в дъскорезницата, обеща да научи повече за Джейкъб. Звънна отново час по-късно. Рос не беше успял да се свърже директно с болницата зад граница, но беше открил човек, който да го направи. Рамото на Джейкъб било оперирано, но нямал изгубени крайници, лекували измръзването му. „Ще се прибере у дома през лятото, и то като герой – каза Рос на Даниъл. – Синът ти най-вероятно ще получи „Бронзова звезда“.

Съдовете вече бяха измити и прибрани, а телеграмата беше на масата в кухнята. Открай време водеха тук най-важните си разговори – след загубата на дъщерите си, след тайния брак на Джейкъб. Салонът им се струваше прекалено открит, а трапезарията и масата в него – твърде широки. В кухнята беше задушевно – тясно пространство в сърцето на къщата. Сгъваемата маса беше толкова малка, че краката на Даниъл и Кора често се докосваха под нея. Задушевно и неизменно – все същите порцеланови солници

и захарница, същата синьо-бяла мушама. Облекчението, което бяха изпитали по-рано, беше помръкнало.

– Само да може това да е Божи дар за нас, за семейството ни, както би трябвало – каза Кора. – Уж всичко се случвало по някаква причина. Иска ми се да вярвам, че... че така наистина ще си върнем Джейкб.

Даниъл чакаше. Тя беше по-умната от двамата, по-съобразителната. Кора можеше да пресметне повечето покупки без помощта на касовия апарат, водеше счетоводството на магазина и на дъскорезницата два пъти по-бързо, отколкото той. Само че тя решаваше добре и всякакви други задачи. През първите месеци след краха на Уолстрийт Кора си даде сметка, че въпреки цената на железопътния превоз, ако продават дървения материал от дъскорезницата директно на купувачите в Атланта и Шарлот, може би няма да фалират.

В окръга имаше хора, които биха се радвали, ако семейство Хамптън бъдат унижени, ако банката им вземе магазина и дъскорезницата, а техните осемдесет акра бъдат разпродадени. През 1931 г. това едва не се случи – спестяванията им почти се стопиха, а магазинът и дъскорезницата бяха ипотекирани. Кора спаси и тях. Други предприятия във и около Блоунг Рок затваряха, но тя напълни магазина и задната веранда със стоки от техни фалирали бивши конкуренти: керамични съдове, фенери и работни ботуши, гребени и тенджери, лопати и метли. Разменяше ги за женшен и галакс и избягваше посредниците, за да увеличи двойно печалбите. През 1933 г. имаха достатъчно пари да купят още петдесет акра и две къщи в Блоунг Рок, които даваха под наем. Същите хора от общността, които се бяха надявали те да фалират, сега ги молеха за заеми и за работа в дъскорезницата.

Направиха го за Джейкб. Когато другите деца нямаха обувки и спяха в стаи, в които през пролуките между дъските навяваше сняг, той не познаваше никакви лишения. Беше неизменно подсигурен, неизменно закрилян. Ако се беше съгласил да анулира брака си и да остане в колежа, сега щеше да бъде в студентска аудитория, а не във военна болница. И все още щяха да бъдат семейство, момичето щеше да се е върнало в Тенеси и да бъде забравено, а Джейкб и Вероника може би вече щяха да са сгодени.

– Все нещо трябва да можем да направим – каза Кора.

– Бихме могли да ѝ дадем пари – предложи Даниъл, – както говорихме през януари.

– Тя надали ще ги приеме – отговори Кора. – А и да ги приеме, Джейкб ще я последва – ако не за друго, заради детето.

– Все едно го е омагьосала тая проклетница – каза Даниъл. – Знам, че не биваше да ѝ наговарям онези неща, на него също, обаче...

– Безполезно е да се връщаме в миналото – отбеляза Кора.

Въпреки това вечерта в леглото Даниъл се замисли за миналото. Баща му раздаваше справедливост с каиша. Отиваха в бараката за дърва, където Даниъл смъкваше гащите си и опираше ръце на стената. „Ще те науча да се подчиняваш, момче“, казваше баща му. След побоя оставаха червени следи, които по-късно ставаха морави. Даниъл още имаше белези от онзи каиш. Беше се заклел, че няма да причинява такова нещо на собствените си деца, и беше спазил дадената дума. Той помнеше сутринта, когато след многократни предупреждения да не пресича пътя сам Джейкб въпреки това беше пресякъл. И за малко не го бутна камион. Даниъл и Кора толкова се уплашиха, че само го прегърнаха. На колко години беше Джейкб тогава? Може би на четири-пет. Малък

беше, но Даниъл знаеше какво би направил неговият баща: би му дал урок по подчинение, който той никога да не забрави.

По-късно, когато Джейкъб беше тийнейджър, двамата с Кора се бяха опитали да го вразумят, дори бяха направили компромис за колежа. Опитай една година, казаха му, убедени, че той ще остане четири, ще се ожени за Вероника Уийвър и ще поеме семейния бизнес. Само че през май Джейкъб им съобщи, че няма да се върне в колежа, а ще работи в дъскорезницата. „Ще му позволим“, каза Даниъл на Кора, защото допускаше, че след няколко месеца на лятното слънце синът им ще промени намерението си. Той го сложи да подрежда дървените трупи на купчини – най-трудната работа в дъскорезницата, и поръча на Бо Хигинс да направи така, че през септември Джейкъб да се върне в колежа. Бригадирът не жалеше момчето, но то не клинчеше и не се оплакваше. В средата на лятото Хигинс заяви, че Джейкъб е най-добрият работник в дъскорезницата. Въпреки това Кора и Даниъл все още бяха убедени, че през септември той ще ги послуша и ще се върне в колежа.

И после онова момиче провали всичко. „Няма да понеса това“, заяви Кора миналия декември и вдигна ръце – към гробището и към Даниъл. Каквото и да се беше случвало през трите десетилетия на брака им, Кора никога не се предаваше. Тя винаги намираще начин да продължат напред, само че в онази декемврийска утрин тя най-накрая се прекърши.

Да, мислеше си Даниъл, ако можеше да се върне назад до онзи следобед, когато Джейкъб беше слязъл на пътя, нямаше да има прегръдки. Щеше да замъкне сина си в бараката за дърва, да си свали колана и да го удря до кръв.

На сутринта, когато Даниъл се събуди, Кора вече беше в кухнята. Не пиеше кафе, само седеше, притиснала палец към показалеца си. Сякаш се опитваше да издърпа нишка, която да разплете кълбото и да намери отговор. Даниъл беше забелязал същия жест в първите вечери на Голямата депресия. Подозираше, че Кора седи така от часове. Настани се до нея и тя вдигна поглед.

– Мисля, че знам какво може да се направи – не всичко, но в голяма степен. Парсън трябва да участва, иначе няма да се получи.

– Казвай.

Към края на обяснението си Кора зарея поглед през прозореца и поклати глава.

– Ужасно е, че кроим такова нещо и дори вярваме, че сме способни да го направим.

– Ужасно е, че погребяхме две деца, Кора – отвърна Даниъл, – а после въпреки всичко, което се случи, има опасност да изгубим и третото.

– Така е – съгласи се Кора, – но не биваше да се стига дотук.

– Вината не е наша – отговори Даниъл. – Каквото и да се случи, не бива да забравяме, че Джейкъб ни принуди да прибегнем до тази крайност.

Тя довърши обяснението си. На няколко пъти на Даниъл му се струваше, че намира недостатък в плана, но Кора беше предвидила проблема. Тя му посочи подробности, за които той изобщо не се беше сетил... подписването на договор и какво ще пише на плочата. Когато Даниъл възрази срещу това гробът на момичето да бъде в парцела на семейство Хамптън, Кора му обясни, че Джейкъб ще възприеме това като примирие.

– Може да се получи, особено сега, докато тя е далече – каза Даниъл, когато жена му приключи. – Само че толкова много неща могат да се объркат...

– Не бива да вземаме решение за няколко часа – добави Кора. – Ще трябва първо да убедим Парсън да не изпраща телеграмата поне още един ден.

– Парсън видя как се държи онова момиче – напомни ѝ Даниъл. – Той знае, че сме прави. Освен това е един от признателните хора тук.

– Но за да го убедим да направи второто нещо – каза Кора, – ще ни трябва нещо повече от признателност.

– Имаме достатъчно пари. Няма седем и половина. Той сигурно още си е вкъщи.

– Обади му се тогава, но само за забавянето.

Даниъл отиде в предната стая и позвъни на Парсън, който отначало възрази, но после все пак се съгласи. Даниъл и Кора продължиха да обсъждат плана си, но се появиха нови проблеми, нови опасности. Рано следобед им се обади сержант Рос. Джейкъб още бил на морфин и лежал неподвижно, но състоянието му се подобрявало.

– Ако имате нужда от още нещо, само кажете, господин Хамптън – увери го Рос.

Съпрузите разговаряха до полунощ.

– Достатъчно е да научи още един човек освен Парсън – предупреди го Кора, докато си лягаха. – Само че тяхната ферма е много усамотена, не се срещат с много хора. – Тя се умълча. – Ако Парсън ни помогне и баща ѝ удържи на думата си, ще се получи.

Кора се пресегна и стисна дланите му. Не за пръв път Даниъл се учуди колко малки са ръцете ѝ. Тя се плъзна по-близо и заговори:

– Когато Парсън остави телеграмата на тезгяха, аз наведох очи към пода. Дървото беше поизстъргано от подметките ми. Но това беше единствената разлика. Трийсет и две години, помислих си, трийсет и две години стоя тук, остарявам и единственото, което ми се е случило, е, че ми отнеха и трите деца.

– Кора...

– Животът ни, Даниъл. Открай време просто се опитваме да попречим нещо да ни бъде отнето, не е ли така?

– Така е. И точно затова ни се полага много, включително нашият дял от щастливата съдба.

– Дори да се получи обаче, Джейкъб ще страда.

– Отначало, да – съгласи се Даниъл. – Но ако не иска Вероника, бързо ще си намери друга. Ще му построим къща на пасището, хубава голяма къща, както сме планирали отдавна, и много скоро той ще я напълни с деца.

– Все пак зависи от Парсън – каза Кора. – Само пари може и да не свършат работа. Напомни му, че вече е нарушил доста закони и че ако се разчуе...

– Надали ще се стигне до заплахи.

– Да видим – каза Кора.